

245798... 275824164975
84... 3215
Věra Rubáková

Praktické účetní případy

příklady účtování na všech účtech

**zahrnuje všechny
novely zákonů k 1. 1. 2015**

účetní případy jsou seřazeny podle
jednotlivých účtových tříd

znázornění účetních případů
v obchodních korporacích

výpočet náhrady mzdy
při pracovní neschopnosti

výpočet čisté mzdy pro zaměstnance

modelový příklad daně z příjmů

Praktické účetní případy

příklady účtování na všech účtech

Věra Rubáková

Grada Publishing

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.*

Edice Účetnictví a daně

Ing. et Ing. Věra Rubáková

Praktické účetní případy 2015

příklady účtování na všech účtech

Vydání odborné knihy schválila
Vědecká redakce nakladatelství GRADA Publishing, a.s.

Vydala GRADA Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7, jako svou 5781. publikaci

Realizace obálky Jan Dvořák
Sazba Jan Šístek
Odpovědná redaktorka Ing. Michaela Průšová
Počet stran 168
Osmé vydání, Praha 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© **GRADA Publishing, a.s., 2015**

ISBN 978-80-247-5498-7

GRADA Publishing: tel.: 234 264 401, fax: 234 264 400, www.grada.cz

ELEKTRONICKÉ PUBLIKACE:

ISBN 978-80-247-9691-8 (ve formátu PDF)

Obsah

Předmluva	9
1. Účtová třída 0 – Dlouhodobý majetek	11
1.1 Dlouhodobý nehmotný majetek	11
1.2 Dlouhodobý hmotný majetek	13
1.3 Dlouhodobý finanční majetek	17
1.4 Oprávky k dlouhodobému hmotnému a nehmotnému majetku	18
1.5 Účetní operace s odpisy	24
1.6 Opravné položky	26
1.7 Oceňovací rozdíl a goodwill	26
1.8 Opakovací příklady	27
2. Účtová třída 1 – Zásoby	29
2.1 Účtování zásob	29
2.2 Účtování materiálu	29
2.3 Reklamace materiálu	31
2.4 Inventarizační rozdíly	32
2.5 Materiál na cestě a nevyfakturované dodávky	32
2.6 Materiál vlastní výroby	34
2.7 Pořízení materiálu ze zahraničí	35
2.8 Prodej materiálu	36
2.9 Opravné položky k materiálu	36
2.10 Poskytnuté zálohy na zásoby	38
2.11 Opravné položky k zásobám	42
2.12 Zásoby vlastní výroby	43
2.13 Aktivace zboží	49
2.14 Zboží na cestě	50
2.15 Nevyfakturované dodávky zboží	50
2.16 Pořízení zboží ze zahraničí	50
3. Účtová třída 2 – Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry ..	52
3.1 Účtování pokladny	52
3.2 Ceniny	54
3.3 Krátkodobý bankovní úvěr	56
3.4 Valutová pokladna	57
3.5 Eskontní úvěry	58
3.6 Krátkodobé cenné papíry a podíly	59
3.7 Opakovací příklady	63
4. Účtová třída 3 – Zúčtovací vztahy	65
4.1 Účtování o pohledávkách	65
4.2 Pohledávky z titulu poskytnutých záloh dodavatelům	66
4.3 Pohledávky spojené s použitím směnek	66
4.4 Postoupení pohledávek, odpis pohledávek, opravné položky	70
4.5 Účtování dluhů	71
4.6 Zúčtovací vztahy z obchodního styku se zahraničím	72
4.7 Účtování k zaměstnancům a institucím sociálního a zdravotního zabezpečení ..	73

4.8	Účtování o DPH	78
4.9	Neregistrovaný plátc DPH	80
4.10	Ostatní daně	80
5.	Účtová třída 4 – Kapitálové účty	85
5.1	Rezervy	86
5.2	Rezervy na opravu majetku	86
5.3	Dlouhodobé bankovní úvěry	87
5.4	Dlouhodobé dluhy	88
5.5	Individuální podnikatel	88
5.6	Výsledek hospodaření (zisk, ztráta)	88
5.7	Zvýšení základního kapitálu – úpis nových akcií	90
5.8	Snížení základního kapitálu nákupem vlastních akcií za nominální hodnotu	93
5.9	Souhrnné opakování účtové třídy	96
6.	Účtová třída 5 – Náklady	97
6.1	Přehled účetních případů	97
6.2	Spotřebované nákupy	98
6.3	Spotřeba energie	100
6.4	Prodané zboží	100
6.5	Opravy a udržování	102
6.6	Cestovné	103
6.7	Náklady na reprezentaci	104
6.8	Ostatní služby	106
6.9	Mzdové náklady	107
6.10	Zákonné sociální náklady	108
6.11	Daň silniční	108
6.12	Daň z nemovitostí	108
6.13	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	109
6.14	Prodaný materiál	109
6.15	Dary	110
6.16	Manka a škody	110
6.17	Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	111
6.18	Zúčtování komplexních nákladů příštích období	111
6.19	Finanční náklady	112
6.20	Daň z příjmů z běžné činnosti – splatná	112
6.21	Daň z příjmů z běžné činnosti – odložená	113
6.22	Dodatečné odvody daně z příjmů	114
6.23	Převod podílu na výsledku hospodaření (VH)společníkům	114
6.24	Souhrnné příklady	114
7.	Účtová třída 6 – Výnosy	118
7.1	Tržby za vlastní výkony a zboží	118
7.2	Tržby z prodeje služeb	119
7.3	Tržby z prodeje zboží	119
7.4	Aktivace dlouhodobého hmotného majetku	120
7.5	Tržby z prodeje materiálu	120
7.6	Ostatní provozní výnosy	120
7.7	Finanční výnosy	122

7.8 Úroky	123
7.9 Kurzové zisky	124
7.10 Ostatní finanční výnosy	125
7.11 Ostatní mimořádné výnosy	126
7.12 Převodové účty	126
7.13 Souhrnné opakovací příklady	127
8. Účtová třída 7 – Závěrkové a podrozvahové účty	128
8.1 Účetní uzávěrka a uzavírání účetních knih	128
9. Řešené příklady ve společnosti s ručením omezeným	140
10. Řešené příklady v akciové společnosti	143
Návrh účtového rozvrhu pro podnikatele	146
Přílohy	155
Literatura	167

Předmluva

Kniha je určena pro podnikatele, účetní, studenty středních a vysokých škol. Je zaměřena pouze na praktické příklady, se kterými se účetní jednotky mohou setkávat v reálné praxi. Zároveň tato publikace může sloužit jako doplňující pomůcka při hledání a účtování jednoduchých a složitých účetních případů.

Osmé vydání této knihy pomůže podnikatelům, účetním a studentům při řešení různých hospodářských operací, dobře vyvodit účetní případy, které se vyskytují v praxi, a umět je dobře zaúčtovat. Studentům středních a vysokých škol by měla pomoci především při maturitách a státních zkouškách. Zaúčtování jednotlivých účetních případů je znázorněno v přehledných tabulkách i pomocí „téček“. Pokud by čtenář potřeboval k některým účetním případům detailnější výklad, může využít i publikace vydané nakladatelstvím GRADA Publishing.

autorka

1. Účtová třída 0 – Dlouhodobý majetek

1.1 Dlouhodobý nehmotný majetek

Příklad č. 1

Obchodní korporace s.r.o. „ZANAX“ byla založena dne 17. 12. 2014. Do obchodního rejstříku (OR) byla zapsaná 19. 1. 2015. Základní kapitál ke dni zápisu činil 800 000 Kč. Tato částka odpovídala i vkladu na běžném účtu. Zároveň tato společnost měla zřizovací výdaje, které souvisely se založením účetní jednotky před jejím vznikem.

Zahajovací rozvaha

Bankovní účty – 221	800 000 Kč	Základní kapitál – 411	800 000 Kč
Aktiva celkem	800 000 Kč	Pasiva celkem	800 000 Kč

Před založením společnosti vznikly výdaje, které označujeme jako **zřizovací výdaje**:

Přijatá faktura od advokátní kanceláře za právní služby	50 000 Kč
Hrazené cestovné v hotovosti	15 000 Kč
Hrazené poštovné v hotovosti	1 000 Kč
Hrazené správní poplatky v hotovosti	12 000 Kč
Zřizovací výdaje celkem	78 000 Kč

Proveďte všechny účetní zápisy související se vznikem společnosti s ručením omezeným.

- Sestavit zahajovací rozvahu (platby v hotovosti uhradil jeden ze společníků, závazek bude vyrovnán po vzniku společnosti a otevření účtů).
- Otevření účtů hlavní knihy.

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Zaučtování počátečních stavů z počáteční rozvahy	800 000	701	411
		800 000	221	701
2.	Zaučtování zřizovacích výdajů	78 000	011	365
3.	Odpis zřizovacích výdajů v 1. roce 78 000/60	15 600	551	071
4.	Podle výpisu z běžného účtu uhrazeny závazky vůči společníku za zřizovací výdaje	78 000	365	221

Poznámka:

V účetním případě č. 3 je odpis zřizovacích výdajů 78 000/60. Podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů § 32a odst. 4 se odpisy nehmotného majetku u zřizovacích výdajů odpisují 60 měsíců. $78\,000/60 = 1\,300$ Kč (měsíční odpis). $1\,300 \times 12$ měsíců = 15 600 Kč (roční odpis). $15\,600 \times 5$ let = 78 000 Kč.

Další možné účtování:

Zároveň může nastat situace, že zřizovací výdaje činí méně než 60 000 Kč, takže společnost je může zaúčtovat přímo do nákladů. V tomto případě by účtování vypadalo takto:

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Faktura od advokátní kanceláře za právní služby	30 000	518	365
2.	Hrazené cestovné v hotovosti	10 000	512	365
3.	Hrazené poštovné v hotovosti	1 000	518	365
4.	Hrazené správní poplatky v hotovosti	3 000	538	365

Příklad č. 2

TINA, a.s., Praha měla ke dni svého založení v návrhu na zápis do obchodního rejstříku uveden základní kapitál ve výši 5 000 000 Kč. Této částce odpovídal i vklad na běžném účtu. Se založením společnosti byly před jejím vznikem spojeny určité výdaje uvedené v tabulce:

Společnost byla založena dne 2. 12. 2014 a do OR byla zapsána dne 5. 1. 2015.

Náklady spojené se zřízením akciové společnosti	Kč
Správní poplatky hrazené v hotovosti	10 000
Přijátá faktura od advokátní kanceláře za právnické služby	30 000
Přijátá faktura za výtisk akcií	60 000
Přijátá faktura za pronájem sálu pro valnou hromadu	30 000
Poštovné hrazené v hotovosti	2 000
Zřizovací náklady celkem	132 000

Úkol:

Zaúčtovat všechny účetní zápisy související se vznikem společnosti TINA, a.s.

- Sestavit zahajovací rozvahu (platby v hotovosti uhradili akcionáři, závazek bude vyrovnán po vzniku společnosti a otevření účtů).
- Otevřít účty hlavní knihy.

Zahajovací rozvaha

Bankovní účty – 221	5 000 000 Kč	Základní kapitál – 411	5 000 000 Kč
Aktiva celkem	5 000 000 Kč	Pasiva celkem	5 000 000 Kč

Valná hromada akcionářů TINA, a.s. uznala veškeré finanční prostředky vynaložené před jejím vznikem za důležité.

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Zaúčtování počátečních stavů z počáteční rozvahy	5 000 000	701	411
		5 000 000	221	701
2.	Zaúčtování zřizovacích výdajů – akcionář – dodavatelé	12 000	011	365
		120 000	011	321
3.	Odpis zřizovacích výdajů v 1. roce 132 000/60	26 400	551	071
4.	Podle výpisu z běžného účtu byly uhrazeny všechny závazky			
	a) akcionáři uhrazeny výdaje v hotovosti	12 000	365	221
	b) dodavatelům	120 000	321	221

Příklad č. 3

Obchodní korporace SENA, s.r.o. nakoupila na dodavatelskou fakturu software za 130 000 Kč + 21 % DPH. Společnost provedla instalaci softwaru ve vlastní režii ve výši 12 000 Kč. Zároveň Společnost vyslala své zaměstnance na školení na obsluhu softwaru, cena za školení 26 000 Kč + 21 % DPH. Poté byl software zařazen do užívání.

Účtování ve firmě SENA, s.r.o.:

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Přijatá faktura za software	157 300	–	321
	Cena bez DPH	130 000	041	–
	DPH 21 %	27 300	343	–
2.	Instalace software ve vlastní režii	12 000	041	622
3.	Školení zaměstnanců	30 560	–	321
	Cena bez DPH	26 000	518	–
	DPH 21 %	5 440	343	–
4.	Software zařazen do užívání	142 000	013	041

1.2 Dlouhodobý hmotný majetek**Příklad č. 4**

Obchodní korporace SEN, a.s., Písek měla během roku 2015 následující účetní případy:

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Přijatá faktura za nákup kopírky	363 000	–	321
	Cena bez DPH	300 000	022	–
	DPH 21 %	63 000	343	–
2.	Nákup počítače v hotovosti	52 030	–	211
	Cena bez DPH	43 000	042	–
	DPH 21 %	9 030	343	–
3.	Nákup tiskárny v hotovosti	59 290	–	211
	Cena bez DPH	49 000	042	–
	DPH 21 %	10 290	343	–
4.	Vlastní přeprava počítače a tiskárny	2 000	042	622
5.	Na základě protokolu byl počítač a tiskárna uvedeny do užívání			
	Počítač	44 000	022	042
	Tiskárna	50 000	022	042
6.	Nákup software Účetní poradce samostatně a není součástí dodávky hardware a jeho ocenění	9 600	–	211
	Cena bez DPH	9 680	517	–
	DPH 21 %	1 680	343	–
7.	Společnost uhradila kopírku z bankovního účtu	363 000 Kč	321	221

Poznámka:

K položce č. 6 – jestliže se jedná o software koupený samostatně a jeho cena bude odpovídat limitu, který si stanovila účetní jednotka ve vnitřní směrnici pro dlouhodobý nehmotný majetek, bude patřit do účtové skupiny 01 a na účet 013 – Software. Pokud se účetní jednotka rozhodne, že cena software

Účetní poradce není tak podstatná, zaúčtuje jeho pořízení do nákladů na účet 517 – Drobný nehmotný majetek. Viz řešení položky č. 6.

Příklad č. 5

Obchodní korporace TANO, s.r.o. měla během roku 2015 následující účetní případy:

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Přijátá faktura za strojní zařízení	3 630 000	–	321
	Cena bez DPH	3 000 000	042	–
	DPH 21 %	630 000	343	–
2.	Montáž strojního zařízení byla provedena vlastní aktivací, vlastní náklady včetně nepřímých nákladů	30 000	042	622
3.	Vlastní doprava strojního zařízení	15 000	042	622
4.	Společnost získala dotaci od ministerstva	600 000	346	042
5.	Společnost vyslala zaměstnance na kurz na obsluhu strojů	24 200	–	321
	Cena bez DPH	20 000	518	–
	DPH 21 %	4 200	343	–
6.	Společnost obdržela fakturu za nákup pozemku pro výstavbu výrobní haly	98 000	042	321
7.	Společnost zařadila stroj do užívání v pořizovací ceně	2 445 000	022	042
8.	Byla podána žádost o zápis pozemku na katastrální úřad	98 000	031	042
9.	Společnost obdržela fakturu za vyprojektování výrobní haly	121 000	–	321
	Cena bez DPH	100 000	042	–
	DPH 21 %	21 000	343	–
10.	V hotovosti zaplacen poplatek za vynětí půdy ze zemědělského půdního fondu	7 000	042	211
11.	Dále společnost obdržela fakturu za provedené stavební práce na výrobní hale	9 680 000	–	321
	Cena bez DPH	8 000 000	042	–
	DPH 21 %	1 680 000	343	–
12.	Výrobní hala byla uvedena do užívání po nabytí právní moci kolaudačního rozhodnutí	8 107 000	021	042
13.	Úhrada faktury z běžného účtu stavební firmě	9 680 000	321	221

Příklad č. 6

Obchodní korporace SANO, a.s. sestavuje počítač pro vlastní potřebu.

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Spotřebované součástky (výdej ze skladu)	50 000	501	112
2.	Přijátá faktura za monitor	14 000	501	321
	DPH 21 %	2 940	343	321
3.	Hrubá mzda připadající na sestavení počítače	15 000	521	331
4.	Zákonné pojištění placené společností za zaměstnance	5 100	524	336
5.	Aktivace počítače na úrovni vlastních nákladů (zvýšených o nepřímé náklady 5 750 Kč)	89 850	042	624
6.	Vlastní doprava počítače na místo určení	1 800	042	622
7.	Zařazení počítače do užívání	91 650	022	042

Příklad č. 7

Firma LOSER, a.s. zakoupila dodavatelským způsobem automat v ceně 1 000 000 Kč + 21 % DPH.

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Faktura od dodavatele za DHM (automat)	1 000 000	042	321
	DPH 21 %	210 000	343	321
2.	Faktura za montáž automatu	8 000	042	321
3.	Faktura za dopravu automatu	12 000	042	321
4.	Faktura za zaškolení obsluhy automatu	6 500	518	321
5.	Automat byl zařazen do užívání v pořizovací ceně (cena obsahuje výrobní režii 8 000 Kč + 12 000 Kč).	1 020 000	022	042

Příklad č. 8

Obchodní korporace ZETRO, a.s. měla následující účetní případy:

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Faktura za nákup stroje, cena bez DPH	250 000	042	321
	DPH 21 %	52 500	343	321
2.	Vnitropodniková doprava stroje (vlastní náklady)	3 000	042	622
3.	Faktura za montáž stroje ve firmě (dodavatel není plátee DPH)	6 000	042	321
4.	Přeřazení do užívání v pořizovací ceně	259 000	022	042
5.	Úhrada přijatých faktur z BÚ	308 500	321	221
6.	Odpisy stroje za 1. rok	51 800	551	082
7.	Vyřazení stroje z majetku z důvodu odprodeje 2. rok	259 000	082	022
8.	Doučtování zůstatkové ceny stroje do nákladů	207 200	541	082
9.	Faktura za odprodáný stroj, cena bez DPH	210 000	311	641
	DPH 21 %	44 100	311	343

Poznámka:

Účetní případ č. 6 – jedná se o účetní odpis za rok ve výši 51 800 Kč. Tento stroj patří do 2. odpisové skupiny podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů příloha č. 1 – třídění hmotného majetku do odpisových skupin. V tomto případě byl použit zrychlený odpis § 32 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Příklad č. 9

Obchodní korporace GRA, s.r.o. přijala zahraniční fakturu na stroj v ceně 2 000 EUR. Kurz ČNB v den uskutečnění účetního případu činil 25 Kč za 1 EUR. Kurz v den zaplacení činil 24,80 Kč za 1 EUR.

Číslo	Číslo Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Přijatá faktura 2 000 EUR	50 000	042	321
2a.	Zaplacená faktura 2 000 EUR	49 600	321	221
3a.	Zaučtování rozdílu – kurzového zisku	400	321	663

Příklad č. 10

Poskytnuté provozní zálohy na pořízení dlouhodobého majetku

Obchodní korporace DOTRA, a.s. v měsíci listopadu nakoupila strojní zařízení na zálohu a poté jeho cenu doplatila.

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Z bankovního účtu zaplacená záloha na strojní zařízení	180 000	052	221
2.	Dodavatel zařízení tentýž měsíc dodal a vystavil fakturu 200 000 + 21 % DPH	242 000	–	321
	Cena bez DPH	200 000	042	–
	DPH 21 %	42 000	343	–
3.	Zaúčtování zálohy	180 000	321	052
4.	Doplatek faktury	62 000	321	221

Příklad č. 11

Pořízení dlouhodobého hmotného majetku ve vlastní činnosti

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Spotřeba materiálu na vlastní investiční stavbu – pořízení strojního zařízení	1 000 000	501	112
2.	Hrubé mzdy zaměstnanců pracujících na vlastní stavbě	200 000	521	331
3.	Spotřeba energie při vlastní investiční stavbě	90 000	502	321
	DPH 21 %	18 900	343	321
4.	Aktivace vlastních nákladů	1 290 000	042	624
5.	Podíl nepřímých nákladů dle kalkulace 50 % mezd	100 000	042	624
6.	Zařazení strojního zařízení do užívání	1 290 000	022	042

Příklad č. 12

Bezúplatné nabytí dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku (darováním)

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Bezúplatné pořízení stroje	600 000	042	413
2.	Převedení stroje do užívání	600 000	022	042
3.	Přijaté dary peněžní na běžný účet	80 000	221	413
	V hotovosti	80 000	211	413
4.	Bezúplatné pořízení software	65 000	041	413
5.	Převedení software do užívání	65 000	013	041

Příklad č. 13

Pořízení hmotného majetku převedením z osobního užívání do podnikání (účtování podnikatele, fyzické osoby)

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Vklad osobního automobilu do podnikání (doloženo posudkem znalce)	600 000	022	491
2.	Podnikatel vložil do firmy budovu (doloženo posudkem znalce)	2 900 000	021	491
3.	Podnikatel vložil do firmy halu (doloženo posudkem znalce)	1 000 000	021	491
4.	Podnikatel do firmy vložil 4 koně (doloženo posudkem znalce)	220 000	026	491

1.3 Dlouhodobý finanční majetek**Příklad č. 14**

Obchodní korporace DRA, a.s. má tyto zůstatky na účtech v roce 2015.

Počáteční zůstatky:

061 – Podíly v ovládaných a řízených osobách 78 000 Kč

211 – Pokladna 600 000 Kč

221 – Bankovní účty 39 000 Kč

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
Účetní případy: prodej finančního majetku				
1.	Pokladna – prodej 30 % cenných papírů	35 200	211	661
2.	Požizovací cena prodaných cenných papírů	23 400	561	061
3.	Prodej dalších 10 % cenných papírů	10 200	221	661
4.	Požizovací cena prodaných cenných papírů	7 800	561	061
5.	Výsledek z prodeje cenných papírů $35\,200 + 10\,200 - 23\,400 - 7\,800 = 14\,200$ Kč			
				Zisk

Příklad č. 15

KALENA, a.s., Plzeň koupila akcie firmy PENA, a.s., a tím má zajištěný 14% vliv v této společnosti.

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Cena pořízení akcií	400 000	043	379
2.	Přijatá faktura od makléře, vyplacená provize za koupi	20 000	043	379
3.	Převedení akcií v pořizovací ceně	420 000	063	043
4.	Dle výpisu z bankovního účtu – úhrada			
	a) akcií	400 000	379	221
	b) provize	20 000	379	221
5.	Dle výpisu z bankovního účtu – příjem dividend	14 000	221	665
	(Počáteční zůstatek na účtu 221 – 2 000 000 Kč)			
6.	K rozvahovému dni přecenění na reálnou hodnotu, která činí dle posudku znalce	470 000	063	414

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
7.	V následujícím účetním období změna záměru – společnost prodává akcie			
	a) prodejní cena	500 000	378	661
	b) předání akcií, zúčtování oceňovacího rozdílu	50 000	414	063
		420 000	561	063
8.	Dle výpisu z bankovního účtu odběratel uhradil akcie	500 000	221	378

Příklad č. 16

MARA, a.s., Plzeň drží podílové cenné papíry s podstatným vlivem, které vede na účtu 062 – Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem, stav na účtu 062 na straně MD je 64 000 000 Kč.

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Cena za nakoupené akcie	6 000 000	043	379
	a) provize makléře činila	100 000	043	379
2.	Přijátá faktura za služby související s nákupem akcií	50 000	043	321
3.	Společnost si chce dlouhodobě držet nakoupené akcie (z důvodu posílení vlivu)	6 150 000	062	043
4.	K rozvahovému dni společnost zjišťuje tyto skutečnosti:			
	a) je v pozici ovládající osoby, drží balík akcií 55 % a uplatňuje rozhodující vliv a převede akcie na jiný účet,	70 150 000	061	062
	b) vlastní kapitál z rozvahy činí; bylo rozhodnuto oceňovat podílové cenné papíry k rozvahovému dni ekvivalencí	200 000 000 39 850 000	414	061
4b.	Pokud není použito ocenění ekvivalencí, zúčtování opravné položky		579	096

1.4 Oprávky k dlouhodobému hmotnému a nehmotnému majetku

Úkolem účetnictví je podat věrný obraz o jeho předmětu, tedy mimo jiné i o nákladech a výnosech. Při používání dlouhodobého majetku dochází k jeho opotřebení, které je v účetnictví vyjádřeno nákladem na účetní odpisy a tvorbou oprávek ve stejné výši. Daňový zákon sleduje stanovením výše odpisů fiskální účely, tj. snížení základu daně o přesně stanovenou část pořizovací ceny, čímž se snižuje vypočtená daň.

Daňové odpisy tedy nemají za cíl vyjádřit opotřebení majetku. Proto jsou v účetnictví používány účetní odpisy, pro daňové účely pak daňové odpisy.

Mimořádné odpisy

Zákon, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony – zavádí nový druh odpisování majetku. Mimo rovnoměrných a zrychlených odpisů jsou nyní i mimořádné odpisy. Tyto mimořádné odpisy upravuje § 30a. **Poplatník se nyní může rozhodnout, jestli bude odpisovat rovnoměrně, zrychleně nebo si zvolí nové mimořádné odpisy. Podle tohoto zákona se odpisuje:**

- 1) **Hmotný majetek** zařazený v odpisové skupině 1 podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu pořízený v období od 1. ledna 2009 do 30. června 2010 může poplatník, který je jeho prvním vlastníkem, odepsat rovnoměrně bez přerušení do 100 % vstupní ceny za 12 měsíců.
- 2) **Hmotný majetek** zařazený v odpisové skupině 2 podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu pořízený v období od 1. ledna 2009 do 30. června 2010 může poplatník, který je jeho prvním vlastníkem, odepsat bez přerušení do 100 % vstupní ceny za 24 měsíců, přitom za prvních 12 měsíců uplatní odpisy rovnoměrně do výše 60 % vstupní ceny hmotného majetku a za dalších bezprostředně následujících 12 měsíců uplatní odpisy rovnoměrně do výše 40 % vstupní ceny hmotného majetku.

Účetní odpisy si stanoví účetní jednotka sama na základě svého odhadu o době použitelnosti daného konkrétního dlouhodobého majetku nebo jeho skupin a na základě tohoto odhadu stanoví procento odpisů. Toto procento by mělo být každoročně při inventarizaci ověřováno porovnáním se skutečným opotřebením a v případě potřeby provedena jeho korekce. V účetnictví lze odpisovat nejen rovnoměrně v závislosti na čase, ale pro stanovení odpisů lze použít i jiné základny, např. odpracované hodiny, najeté kilometry, a odpisy stanovit nerovnoměrně, např. procentem ze zůstatkové ceny.

Pro daňové odpisování jsou stanovena zákonem o daních z příjmů pro rok 2015 následující pravidla. Ta se mohou průběhem let měnit.

- 1) **Při rovnoměrném odpisování** hmotného majetku jsou odpisovým skupinám přiřazeny tyto maximální roční odpisové sazby:

Roční odpisová sazba pro hmotný majetek (bez zvýšení v 1. roce)

Odpisová skupina	v prvním roce odpisování	v dalších letech odpisování	pro zvýšenou vstupní cenu
1	20	40	33,3
2	11	22,25	20
3	5,5	10,5	10
4	2,15	5,15	5,0
5	1,4	3,4	3,4
6	1,02	2,02	2

- 2) **Při zrychleném odpisování** hmotného majetku jsou odpisovým skupinám přiřazeny tyto koeficienty pro zrychlené odpisování:

Koeficient pro zrychlené odpisování			
Odpisová skupina	v prvním roce odpisování	v dalších letech odpisování	Pro zvýšenou zůstatkovou cenu
1	3	4	3
2	5	6	5
3	10	11	10
4	20	21	20
5	30	31	30
6	50	51	50

Jak se zrychlené odpisy vypočítávají

Podle § 32 odst. 2 zákona o dani z příjmů určuje i způsob, jak se odpis počítá. V prvním roce se vstupní cena majetku dělí koeficientem pro 1. rok odpisování.

1. rok = vstupní cena / k1 pro danou skupinu

V dalších letech se odpis vypočítá jako dvojnásobek zůstatkové ceny/ koeficient pro další roky – počet let, kdy byl majetek už odepsán. Vztah je znázorněn v následujícím vzorci.

$$\text{další roky} = 2 \times \text{zůstatková cena} / \text{kn} - n$$

kn-n je koeficient v dalších letech odpisování

n je počet let, během nichž byl již majetek odpisován

V prvním roce odpisování lze odpisové sazby zvýšit o 10 %, 15 %, 20 % dle zákonem stanovených pravidel.

Doba odpisování dle odpisové skupiny

Odpisová skupina	Doba odpisování	Příklady majetku
1	3	ruční mechanizované nářadí a nástroje
2	5	motorová vozidla, většina strojního zařízení
3	10	trezory, kovové konstrukce, lokomotivy
4	20	budovy ze dřeva a plastů
5	30	budovy, dálnice, silnice, nádrže
6	50	budovy administr., obchodních domů, muzea, komplexy budov

Zaokrouhlení

Odpisy dlouhodobého majetku se zaokrouhlují vždy na celé Kč nahoru. Nikoli matematicky. Tzn., že i kdyby výše odpisu byla 10 500,01 Kč odpis se zaokrouhlí na 10 501 Kč.

Příklad č. 17

Obchodní korporace TEDA, s.r.o. si pořídila v březnu 2015 počítač, pořizovací cena 42 000 Kč. Předpokládaná doba použití počítače je 3 roky.

Pořizovací cena 42 000/3 = 14 000 Kč (roční odpis), odpis za 9 měsíců (duben – prosinec) 10 500 Kč.

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Společnost si pořídila počítač dodavatelským způsobem 42 000 Kč + 21 % DPH		–	321
	Cena bez DPH	42 000	042	–
	DPH 21 %	8 820	343	–
2.	Firma převedla počítač do užívání	42 000	022	042
3.	Odpisy počítače za tři roky	42 000	551	082
4.	Vyřazení počítače z evidence	42 000	082	022

Poznámka: Pokud nevznikají vedlejší náklady pořízení a předmět splňuje podmínky pro užívání v okamžiku pořízení, lze vynechat účtování přes účtovou skupinu 04.

Příklad č. 18

Obchodní korporace SANO, a.s. byla za těchto podmínek vyřazena výrobní linka na lisování a montáž plastových výrobků:

• vstupní cena	3 400 000 Kč
• oprávky ke dni vyřazení	3 030 000 Kč
• faktura dodavatele za demontáž linky	157 000 Kč
• z toho DPH 21 %	27 248 Kč
• hodnota zbylého materiálu při likvidaci převzatého na sklad	65 000 Kč